

Vasutasok, gyári és ipari alkalmazottak és munkások hetilapja.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel . . . 12 frt.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
benedekfalvi dr. LUBY GYULA,
köz- és váltó-ügyvéd,
a m. kir. államvasutak titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.

A jövő biztosítása.

Mi lesz a jövő, — mit hoz a jövő? Ez a kérdés lebeg minden ember ajkán, a ki fáradtságos napi munkával keresi a mindennapi kenyeret. A jelen, az még csak biztosítva van addig, a míg bírja két karunk, elménk, szivünk a fáradtságos küzdelmet, a míg bírjuk ezt a szörnyű hajszát, azért a mindennapi kenyérért, mely egyedüli jutalmát képezi minden törekvésünknek, tanulásunknak és küzdelmeinknek. De mi lesz akkor, ha kifáradunk? Mi lesz akkor, ha elgyötörve egy élet munkásságától, testiünk, lelkiünk pihenés után vágyik, mi lesz akkor, ha megrokkanna képtelenek leszünk a további munkára s képtelenek leszünk versenyt futni a többiekkel a mindennapi kenyér után? Ez a gondolat gyötör minden embert, a ki napról-napra keresi kenyerét és boldog az, a ki jó előre gondoskodott egy falat kenyérről öregségére.

A társadalmi törekvések legújabb mozzanatai között alig van olyan, a mely hatalmasabb lendületet vett volna, mint a jövő biztosítása. Széles hullámokat vet e törekvés a társadalom legkülönbözőbb rétegeiben, mert mindenütt belátták e törekvésnek nemcsak szükségességét, de üdvös voltát is.

Természetesen, hogy a jövő biztosítása csak azokra nézve égető kérdés, a kik saját kezük vagy szellemük munkáját kénytelenek értékesíteni, a mint azt jól-rosszul megfizetik. Nem képezhet tehát kérdést egy földbirtokosnál, egy főpapnál vagy egy állami hivatalnoknál, a ki bizonyos szolgálati időnek elteltével megfelelő nyugdíjat kap s így öregségére legalább részben mentve van az anyagi gondoktól. Más

hivatalnokok azonban, vagy másnemű alkalmazottak nincsenek ily feltétlen módon biztosítva a jövő esélyeire s ezeknek aztán többnyire maguknak kell gondolni a jövővel. Így alakultak meg aztán a különböző nyugdíjegyjesületek, a melyek egyszersmind többnyire betegsegélyző, sőt temetkezési egyesületek is s így az élet legfőbb eseményeinek bekövetkezései ellen biztosítást nyújtanak tagjaik számára. Az embereknek, a jövőre való folytonos gondolkozásuk s a bekövetkező esélyeknek folytonos mérlegelése még számos egyéb intézményeket is létesített, a melyeknek szintén az a céljuk, hogy bizonyos események beálltával segélyt nyújtsanak az emberiségnek.

Ha végig nézi a jövődöket biztosító különböző intézmények során, száz és százféle biztosítási intézményt fogunk találni, a melyek lényegileg majdnem egyek, csak céljaik tekintetében különbözök. Mind megegyeznek azonban abban, hogy a napi keresetből megtakarított fillérek árán biztosítják bizonyos eshetőségre a beiratkozókat. E sokféle biztosító intézményt ama szükségyszerűség teremtette meg, melynél fogva az emberek szükségét érzik az élet valamely eseménye bekövetkezése esetére magukról gondoskodni.

Így például, ha egy szerény viszonyok között élő családapának van 3—4 fia, a kiknek előbb-utóbb katonává kell lenniök, micsoda óriási anyagi áldozatba kerülne ezt a három-négy fiút egymásután kilencz éven keresztül a katonai szolgálat alatt mindennel ellátni, segélyezni, stb. Mindenesetre, akkora áldozatot követelne, a mekkorát csak igen kevés szülő hozhatna meg, bármennyire is szíven fekiüdne gyermeke jövője. Szükséges volt tehát egy

intézménynek létesülnie, mely az egyes családok gyermekeit katonai szolgálat esetére biztosítja. Minél hamarabb, illetőleg minél fiatalabban iratja be a szülő gyermekét a biztosító intézetbe, annál kevesebbet kell fizetnie érte, hogy katonai szolgálat esetére biztosítva legyen. Ime tehát havonként pár krajczárt fizetve, mekkora gondtól és mennyi küzdelemtől menekszik meg a jövőben egy előrelátó családapa, ki gyermeke jövőjét ekképen biztosítja. Vagy vegyünk egy másik esetet. Egy családban van három-négy leánygyermek, a kiknek felneveltetése, taníttatása már magában igénybe veszi a családfenntartónak minden keresetkéességét. Igen ám, de a kis leányokból nagy leányok lesznek s kezdődnek az új gondok, a leányok illő tisztességes kiházasításáról. Ahhoz pedig pénz kell. Honnan vegye egy amúgy is szűkes anyagi viszonyok között élő család azt a sok pénzt, a mi két-három leány — bármily egyszerű — kiházasításához szükséges? Ennek a szükségletnek kielégítésére szolgálnak ismét a leánykiházasítási egyletek, a melybe gyakran még csecsemőkorában beiratják a gyermeket a szülők s mire a leányok elérik huszadik évüket, tisztességes összeg áll mindeniknek rendelkezésére, melylyel az új kis fészket megrakhatják.

Ilyen és még sok másféle módja van a jövő biztosításának, melyek mind, főleg a kisebb javadalmazású embereket érdeklik. De bármily alakban jöjjön is elő és bármily célokat szol-

gáljon is egy ilyen biztosítási intézmény, mind a fillérek megtakarításának elvén alapszik. Mert nincs oly kicsiny napszám, heti bér, vagy fizetés, a mit be ne lehetne akképen osztani, hogy abból egy pár krajczárt félre ne tegyünk, különösen akkor, ha azzal jövőnköt lehet némileg biztosítani. A krajczárok összegyűlve, idő múlásával erővé, energiává válnak, a melyekre számítani, támaszkodni lehet. Naponta pár krajczárt félretéve, jövőnköt biztosítjuk, míg elkölteve naponta az a pár krajczár meg se látszik, nyomot nem hagy s így eredményeket sem szülhet.

A krajczárok megtakarításának elméletére van alapítva minden, a mi a kis emberek jövőjét van hivatva biztosítani. S a megtakarított krajczárok mindent keresztül vihetnek, mert nincs az az akadály, a melyet 8—10,000 ember, évek hosszú során át megtakarított s egy bizonyos cél elérése érdekében összegyűjtött fillérei le ne győznének, el ne háríthatnának.

Erre az elméletre van alapítva a „Kitartás“ is, mely havi egy forintos befizetésekért biztosítja a kisebb javadalmazású embereket az első évben baleset ellen, a további években pedig fokozatosan a tagokat haláleset, betegség, sőt még a tag feleségének halála esetére is.

A megtakarított krajczárok képezik a mi jövőnköt, a mi ekzisztenciánkat, a mi biztosításunkat minden ellen, a mi az élet csapásai között érhet bennünket!

Kati bácsi. *)

Az abbáziai sétatéren láttam utoljára az öreg „Kati bácsit“, igazi nevén Gelb Áront. Én Fiuméből jártam át sütkérezni ide a Monte Maggiore napos lábához; az öreg itt lakott már hetek óta, halálosan gyöngye feleségét hozta ide: hátha meggyógyul még?

A fiumei életet nagyon nehéz megszokni. Naponta kijártam a kikötőbe, de a zajos, tarkabarka hajós nép minden nyüzsgése, bábeli nyelvzavara sem tudta feledtetni velem a fővárost. Eleinte a tenger sem érdekelt, mert nem találtam olyannak, a milyennek olvasmányaim után álmodtam. Szép a tenger, de ezt is meg kell előbb szokni. Míg látni meg nem tanuljuk, ép olyan szemfárasztó, unalmas pocsolya ez is, akár csak a Balaton vagy a Tisza kiöntése. Később, ha az ember néhányszor bejárta a partokat s bárkán vagy hajón bevezett a magas vizekre; ha látta a napfölkeltet és naplemente kápráztató színpanorámáját a tengeren: nagyon megszereti ezt a vidéket, ezt az életet.

*) Mutatvány, a jeles költőnek „Kis Emberek“ cím alatt legújabbán megjelent elbeszélő kötetéből.

Oh, mennyiszer elüldögéltem én a parti sziklákon, hallgatva a fölöttem sikoltozó madarakat, a szél süvöltését, a kövekre zúduló áradat harsogó loccsanását. Haza gondoltam ilyenkor és viharos érzelmekkel, lázas lelkesedéssel teltem el. A tenger zúg, hadd zúgjon! annál bátrabban lehet dalolni. Bele kezdek egy-egy vad magyar nótába s ki-kifáradva, fogyó és megújuló lélekzettel csapok át a Rákóczyba: „Isten, adj hazánk felett, tiszta, fénylő, kék eget!“ s próbálom túlkiabálni a zúgolódó vizek egyenletes harsogását. Borzalmasan szép és vad melódia ez a Rákóczy-induló, különösen ilyen kíséret mellett. Mi ehhez képest az olaszok itteni lágy, vontatott, epedő éneklése? Az olasz fantázia sirály, mely a partok mentén fészkelve, ki-kiröppen a tengerre; a magyar képzelet sas, mely, hogy fészket elérhesse, átszárnyal tengeren, hegyeken hazáig!

Tíz órakor délelőtt kürtöl az abbáziai hajó, be kell szállanunk. A matrózok eloldják a köteleket és a kis hajó megindul lassú, szabályos tempóban. Kikanyarodik az öbölből, hátrahagyva a tömérdek vitorlást és gőzöst. Fiume látóképe egyszerre, egészen kinyílik szemünk előtt. Lenn a parton a szabályos, barokk építésű emeletes bérházak, vám- és vasúti épületek, a kikötők raktárai válnak láthatóvá. Főntebb az ó-város unatkozó szűk, olasz utcáival, piszkos falaival, rovátkás pikkelycserépfedeleivel. Közben a kopasz kőhegyeken fehér villák nevetnek a tengerre, egy-egy

Az iparos helyzete a mai társadalomban.

A társadalom különböző osztályai közül az iparos helyzete volt régebben a legnehezebb és legkellemetlenebb.

Nehéz, mert a tudományos technika fejletlen volta nem adott annyi segédeszközt rendelkezésére, mint manapság; — kellemetlen, mert nem tartozott az úgynevezett *jó társasághoz*.

Az iparosság egyike volt mindig a legkevésbé becsült foglalkozásnak. Oka ennek egyrészt az volt, hogy a társadalom nem méltatta kellő mértékben az iparosmunkát, lealázónak, megszegyentítőnek tartotta; másrészt pedig az, hogy maga az iparosság nélkülözte azt a műveltséget és tudást, a mely szükséges arra, hogy minden ember megállja helyét.

Innen van, hogy kevésbé fejlett iparral bíró államban még ma is kerüli az ifjúság az iparos pályát és csak az kerül e pályára, a ki tanulni vagy nem akar, vagy nem tud.

Művelt családok gyermekeit még hazánkban is ritkán találjuk ipari pályán, holott igazán erős ipart csak úgy lehet elképzelni, ha az iparososztály művelt és képzett. Az ipari pályának nem szabad menhelynek lenni, hova mindenki menekül, a ki másutt nem boldogul; nem szabad a gyermek ijesztőjének lenni, a melylyel fenyegetni szokták, ha nem tanul.

Választott pályának kell lennie, a melyet keressen fel az, a ki hajlammal bír reá, a gazdag gyermek ép úgy, mint a szegény, a tanult úgy, mint a kevésbé képzett, szóval életcél legyen az ipari munka.

Ezt látjuk mindenütt, a hol erős, egészséges ipar van. Angol-, Német-, Franciaországban egy régi iparos- vagy kereskedő-czég családi

büszkeség. A milliomos iparos fia tanul, de iparos lesz.

Nálunk a kissé jómódú iparos vagy kereskedő gyermeke orvos, ügyvéd, hivatalnok, vagy — földesúr, mert vagyoni helyzete mellett restelli már a munkát. Pedig nincs függetlenebb állás, mint az iparosé és kereskedőé, mely legkevésbé függ a közönségtől. Mert téves nézet az, melylyel minduntalan találkozunk, hogy az iparos és kereskedő a közönségtől függ. A jó és megbízható iparost és kereskedőt a közönség keresi fel, és valóban lélekemelő látvány ilyenkor a bizalom nyilvánulása. Csak a kontár iparos fél a közönségtől; a ki szakmájában erős és a mellett becsületes is, az nyugodtan néz a jövőbe, ő győzelmében biztos.

Mindehhez azonban első sorban önérzetes, művelt iparososztályra van szükség. Leginkább érezzük ezt itthon hazánkban, hol csak most fejlődik iparunk, s a melynek izmosodása nagy részben attól függ, hogy miként készül elő az ifjú nemzedék e pályára.

A nagy közök áthidalásában, melyek — fájdalom, még ma is fennállanak nálunk egyes társadalmi osztályok között, — az iparos-pálya becsültté tételében fontos szerep jut mai iparosnemzedékünknek, melynek módja van tanulni s képezni magát.

Az önképzés legyen azonban e mellett az iparos legfőbb célja, hogy viselete és életmódja, kötelességérzete és tudása szerezze meg neki embertársai tiszteletét, becsülését.

A ki így él, a ki Isten adományát így használja fel, az daczolni fog az élet minden viszontagságaival, mert edzve van jelleme, vértelve műveltsége és tudása által. Az ily iparos azután könnyen dönti le a társadalmi válaszfalakat, melyek

picziny kert közepéből, melyben sugár jegenyék, magas túlyák vigyáznak.

Az abbáziai kikötőnél a velünk jött katonabanda elkezdi valami ropogós nemzetközi marsot és erre a hajó, mint a kezes bárány odasimul a kikötőhöz, engedi, hogy fejét-farkát megkössék a parti czölöphöz: Abbáziában vagyunk.

A parkban, melynek közepén egy nagy négy-szögletű sétatér van, százával ül vagy sétál a fürdő közönsége. A katonazenekar fősorakozik a közepén álló földött emelvényre s megkezdi a programját. Gyönyörű február-végi délelőtt van, mindenki kijött sétálni a szép meleg napra. A csecsemők és az aggastyánok is sétálnak, csak hogy kis kocsiiban, kerekesszékekben. Úgy tolják őket, kit a dadája, kit az ápolója.

Mindennap megjelenik itt a sütkérezők között kis kocsiszéken egy reszketős fejű, sovány öreg asszonyság is. Egy összetöpörödött nagypapa tolja a kocsiját. Philemon és Baucis, a kik ide jöttek üdülni és talán meghalni együtt ebben az áldott jó melegben, ezek között a zöld czédrusfák között, melyek oly vígan rengenek a szélben és reggeltől estig madárdal csicsereg ágaikon.

Nekem úgy tetszik, hogy valamikor, régen, mikor még én is gyerek voltam és egészséges, ők se voltak ilyen öregek: én ettől a reszketős fejű Baucistól valahol, messze innen, a Kárpátok aljában, sok sárga-czukrot meg krumpli-czukrot vettem és ettől a jó Philemontól sok kemény

baraczkot kaptam a fejemre, ha rossz krajezárral akartam kifizetni. Ez a mi fűszeresünk, „Kati bácsi“; Baucis meg a felesége, Kati néni! A városháza oldalában volt szatócsboltjuk. Valamelyik jó gyermekük, a kit a szerény, krajezáros üzlet jövedelméből tanítottak ki orvosnak vagy ügyvédnek, küldte őket ide, ilyen messze földre: hadd erősödjének, hadd melegegjenek föl még egyszer és legyen majd mivel dicsekedniök, otthon, a kis hegyoldali városban, hogy: bizony ők, a szegény öreg zsidók ott jártak, a hol csak a nagy urak meg a fejedelmek járnak. Láttak tavaszt tél kellős közepén, melegegtek is benne és meggyógyultak tőle.

A sétálgató dámák, fekete vázzá soványodott beteg katonatisztek bosszús arczczal kerülnek el ezt a két szegény, ártatlan öreget. Ők nem a beteget látják bennök, hanem a kopott zsidókat, „a kiknek a fajtájától már sehol sem lehet megmaradni, mindenüvé odatolakodik“. Kati bácsi ilyenkor félénken, megzavarodva tolja odább felesége kocsiját, ki, ki, egészen a partra, hol legmelegebben süt a nap, legszebb kilátás nyílik a tengerre és az átelleni sziget dombos halmára, az ottani lombtalan gesztenyeligetire, mely csöndesen, üresen álldogál, belepve ott a fél szigetpartot.

Hozzájuk mentem egy párszor és elbeszélgettünk az otthoni vidékekről, az otthoni emberekéről, a kiknek nagy részét már én csak nevérről ismertem. Együtt néztük a tenger napfényes,

az iparos és többi társadalmi osztály között fennállanak még, sőt az fölényt érez, melyet függetlensége biztosít neki. Ily iparos azonban egyúttal tiszteletet és tekintélyt szerez magának az egész iparos-osztálynak.

A művelt nyugati államok iparosai között nem ritkák az ily példák. Főurak úznak ott ipart, tartanak fenn nagy gyárakat, emelve természetesen ezzel az iparos tekintélyét. Németország egyik legnagyobb bőrgyárosa, báró Heyl, büszke gyáraira.

Oly férfiak, mint egy Kochlin, a nagy elzászi szövőgyáros, a legmagasabb körökig köztisztelet tárgyai.

Ilyeneket sokat említhetnénk.

De hála a magyarok Istenének, vannak ma már nálunk is ily tiszteletre méltó példák, nem kell azokat külföldön keresnünk.

Sokat sorolhatnánk fel ily tisztelerméltó neveket hazánk iparos és kereskedő közönségéből, oda állítva őket követendő példa gyanánt arra nézve, hogy mint képes a kereskedő és iparos is közbecsülés tárgyává lenni, ha jellemes, törekvő, szorgalmas, ha nemcsak nem szégyenli állását, hanem büszke arra, hogy szabad, független iparos vagy kereskedő.

De hogy mily magas polczra emelkedhetik egy szegény iparos is, ha hivatása magaslatán áll, ha szilárd jelleméhez tudás és műveltség is járul, arra nézve utalunk arra a lélekemelő jelenetre, midőn a francia kongresszus (az elnökválasztó országgyűlés) a hatalmas, nagy Franciaország köztársasági elnöki székébe egy iparost, illetve kereskedőt emelt, kinek még akkor is ott volt czégtáblája az üzlete fölött, midőn a nemzetgyűlés többsége reá adta szavazatát. Így

állott Franciaország élén az egykori szegény timár — Faure Félix!

Az előítéletek mind eltűnnek, önmaguktól elesnek az igazi jellem s tudás elől, illetve azzal szemben; igyekezzünk tehát azokat legyőzni.

A városok befolyása az ipar fejlődésére.

Dunába hordanánk vizet, ha azt akarnók a jelen cikkben bizonyítani, hogy az iparnak tulajdonképeni hazája a nagyváros. Ma már mindenki tudja ezt. A ki nem érti meg ennek a jelenségnek vagyis inkább társadalmi törvénynek okait, egyet s épen a legfőbbet, kétségkívül sejtí, s ez a népesség nagy száma s sűrű egymás mellett való lakása. Hiában csinálja a legjobb nadrágot a szabó egy a világforgalomtól távol eső faluban vagy épen tanyán, nem lesz ember, ki elegendő munkát adjon neki, s ha vásárra viszi kész portékáját, időt s fáradságot kell áldoznia, esetleg a közvetítő kereskedő számára kell nyereségének egy részét átengednie. Ezért van az, hogy soha sem virágzott az ipar olyannyira, mint a mióta Európában annyira megsaporodott a népesség s gomba módra keletkeztek a százezreket magukba ölelő nagy városok s ezért van, hogy a nagyipar, főképen Angliában, Francia- s Németországban, s általában a sűrű lakosságú országokban a legvirágzóbb, és hogy még a rendkívüli élelmes amerikaiaknál is csak ott erős, hol egymás közelében több nagy város van.

Mondottuk különben, hogy a népesség nagy száma s a sűrű lakosság csak egyik, bár legfőbb feltétele az iparosfoglalkozás felvirágzásának. Messze keleten Kinában, mely a földgömb legnépesebb országa, úgy hogy ebben az egy ország-

sziporkázva rengő tükörét; ezt a sajátságos, sokszinű vizet, mely a part mentén hosszú, sárgás szalaggal van beszegve. Addig, a meddig a sárgás homokfenék el nem merül a mélyebb vizek alá, sárgás a felület, azontúl zöld, a messzeségben már kéken olvad össze a levegő-éggel.

Olyan szépen el lehet ezt nézni, hosszan, óra számra és végigmerengeni e közben mindazon, a mi már elmúlt tőlünk, öröm és fájdalom; szerelem, keserűség és szégyen; küzdelem és élet. Mintha a túlvilág kikötőjében állana az ember. Az élet messze van innen, túl e vizeken, a szigeten, túl a kék, csipkés hegysoron, túl a jelenen, valahol a messze multban. Mindaz, a mi volt, azoké már, a kik ott maradtak az elhagytuk csatatéren; miénk csak a pihenés belőle és az emlékezet.

A piánót és szünetet nem is ismerő katonazene nem zavar minket. Az alattunk elvonuló egy-egy vitorlás bárka sem köti le figyelmünket. Arra való csupán, hogy képzeletben haza vitorlázunk rajta a Kárpátok tövébe.

Valamikor, régen, ez a reszketős fejű, sovány öreg asszony kardos menyecske volt. Ő viselte a férj süvegét, az meg az ő nevét. Szépségével, eszével, erélyével úgy elhomályosította az a magas, barna menyecske tömzsi, törpe férjét, hogy a szegény Áront lassankint az egész kisvárosi közvélemény csak „Kati bácsi“-nak titulázta. „Adjon isten“ helyett mindenki „Kati bácsi“-val

nyitott be a boltjába. Kati bácsi, adjon egy pakli gyufát! vegye meg ezt a kosár csontot! Nem árul ostort, Kati bácsi? A kukoricza-darája keserű, minek örlet egyszerre annyi sokat, Kati bácsi! Akár kérés, akár panasz, akár adás-vétel fordult elő, Áron szomszéd mindig, mindenkinek „Kati bácsi“ volt. Eleinte haragudott érte, a gyermekeket ki is kergette miatta a boltjából, a lányokat, a menyecskéket ölelgetve kérte, ne csúfolják így ki: de bizony ez mind nem használt semmit. Később aztán már úgy megszokta, hogy ha valaki „Áron gazdá“-nak szólította, tisztában volt azzal, hogy az meg akarja csalni, vagy hitelbe akar valamit venni. Az évek folyása beléedzette Áron gazdába ezt a nevet, mint az üvegedényekre szokták homályos írással az emlékszavakat befűstölteni: le nem kopik róla soha, azzal az írással török el a pohár, az ember.

Kati néni erélye azonban nem a nagy erkölcsi erőttől származott. Csalfa, kaczer menyecske volt nagyon; minél többet elnézett neki Áron, annál több új okot adott rá. Két szép kis fia sem tudta lebilincselni a családi élethez. Két ízben is ott hagyta otthoni tűzhelyét, két gyermekét férje nyakán s ő megszökött egyszer egy korhely mészároslegénynyel, majd a városvégi majoros sáfárjával.

Ezzel a sáfárral több évig élt együtt. Áron gazda keseregve árult boltjában, maga főzött, maga tisztogatott, a gyerekeket maga fektette le

ban lakik az emberiségnek mintegy negyedrésze, szintén sok nagy város van, mind a mellett a kínai nagy városokban, bár a dolog természete szerint ott is sok az iparos, sehol sem készítenek annyi iparcikket, mint Angliának vagy Belgiumnak egyik-másik sokkal kisebb helyén. Még inkább feltalálható ez Afrika bensejében, az úgynevezett Szudánban, hol szintén vannak 50–60 ezeres nagy városok, de gyárpar épen nincs. Azonban nem is kell ily messze mennünk. Mindenki tudja, hogy a nagy alföldi városok között, melyek népességüket tekintve közvetlenül Budapest után következnek, a legtöbb ember földműveléssel foglalkozik s sokkal kevesebb az iparosok száma, mint a felvidéki avagy a Dunántúl némely csekélyebb népességű városában. A ki pedig egy kissé megfordult külföldön, akár a szomszédban levő cseheknél és szászoknál is, láthatta, mennyivel több ott a gyártelep, mint hazánkban.

A nagyipar feltételei a sűrű népességen kívül még a tőke, a rendezett társadalmi és politikai viszonyok, a nép értelmisége, mozgékonyága és a közlekedés fejlettsége. Valóban virágzó ipar csak ilyen helyen van, de a hol ezek a feltételek megvannak, mindenkor feltalálható az. Természetesen, hogy a hol még ezekhez a természet is jótékony kézzel bőven nyújtja az ipar feldolgozására szükséges anyagot s a hol a nép már évtizedek vagy épen századok óta hozzászokott a rendszeres ipari feldolgozáshoz, az iparúzó munkája könnyebb és jövedelmezőbbé lesz.

Ha megszívtük ezeket a fejtegetéseket, könnyen átláthatjuk, miért volt egész a legújabb időkhöz hazánkban szomorú állapotban az ipar s miért kellett annak a mi korunkban oly érdekes és örvendetes lendületet venni.

Először is Magyarország régebben csekély népességű ország volt. Midőn a törököket kiűzték innen, alig lakott hazánkban 2–3 millió ember, tehát csak fél annyi, mint mennyi ma az egyetlen London városában van. Még a jelen század elején is csak 10 millióra s közepén 13 millióra szaporodott az, úgy, hogy igen sok helyen, nemcsak a hegyek közt, de a termékeny síkságon is órákig lehetett menni, úgy, hogy egyetlen lakóházat sem látott az utas. Ma már szerencsére 18 millió számmal vagyunk, s ez a népesség, bár még nem sűrű, mivel egy négyzetkilométerre csak 55 lélek jut, holott Európa egy pár országában 200 vagy még több, elegendő arra, hogy az emberek könnyebben érintkezessenek s hogy az évben s iváson kívül más vágyak is támadjanak fel náluk, mely vágyak az iparos munkásság éltető jellemei.

Tudjuk továbbá azt is, hogy Magyarországon csak épen a legutóbbi időkben kezdett a közlekedés kifejlődni. Ötven évvel ezelőtt meg épen semmi vasutunk sem volt s egész 1858-ig alig valami, olyannyira, hogy a ki Kolozsvárról Budapestre akart menni, hetekig utazott, míg most egy éjszaka kényelmesen megteszi ezt az utat s ha épen úgy tetszik, Budapestén vacsorál, Kolozsvárt reggelizik s Brassóban, az ország Budapesttől legtávolabb eső határvárosában ebédel. Azelőtt az alföldi és bakonyi rablók miatt a békés vásárjáró iparosok gyakran mentek tönkre egész váratlanul, ma a posta, gőzhajó és a vasut minden körülményért kezességet vállal s bizony rövid idő szükséges ahhoz is, hogy az iparos kényelmes szobájából telefon útján beszélhessen megrendelőivel.

Mily óriási változás történt 1867 óta, midőn politikai önállóságunk egy részét visszanyertük,

esténként, maga mosdatta meg reggel s küldte iskolába. Kati néni piacz-kofa lett, gyümölcsöt, zöldséget árult s mikor reggel arra ment a két kis fia, megtömte a zseböket szilvával, körtével, friss pogácsával. Délben, mikor hazafelé tartottak, adott nekik zöldséget, petrezselymet, kalarábét, krumplit a zsebkendőjükbe: vigyétek haza apátoknak, főzzön nektek ebédet.

Kati bácsi nem ütközött meg az ajándékokon. Hiszen az övéi is a gyermekek, tartsa őket ő is. Nem volt ő benne a férfias büszkeségből semmi. Nem gyűlölte megtévedt asszonyát, a ki a város nevetségére ott hagyta őt egy fiatalabb emberért. Nem volt benne bosszúvágy, csak szeretet és bánat, türelem és megbocsátás.

Úgy élt hat évig egyedül, mint egy elvadult, megszorodott törpe. Kis boltja odvából csak a vásárookra mozdult ki. Remete életet folytatott, boltjának, gyermekeinek és egyhangú imáinak élt. Még cselédet se fogadott.

Kati néni egyszer fordult meg nála ez idő alatt. Meghallotta a kisebbik fiútól, hogy bátyja betegen fekszik, torka össze-vissza dagadt, talán estére meg is hal. Az asszony sikoltozva hánytá puttonba eladóra kivitt zöldségeit s félvállra vette puttonját, futott végig a piaczon, be az ura boltjába. Ez majd hanyatt esett, mikor ezt a villogó szemű, kétségbeesett furiát meglátta, azt hitte, azért jön, hogy őt megverje.

De az asszony rá sem ügyelt, ledobta a

puttont egy sarokba és sírva futott be a sötét benyúlóba, hol szennyes, földült ágyon a kis Áron feküdt. Feje fölött egy szál faggyúgyertya pislógott. A kis fiú keservesen nyöszörgött anyja látására, szemei lázban égtek, torka, tokája fülig össze volt dagadva, nyelvét kinyomta összeeserespedett ajkai közül a veszedelmes daganat.

Kati néni sírva csókolgatta kis fia eltorzult arcát, aztán szétnézett a sötét kis börtönben és zsemléből meg tejből meleg pépet főzött, azzal rakta a fiú torkát. Sok szál faggyúgyertya elégett, míg az asszony éjjel-nappal ott ült az ágy szélén s gyógyította kis betegét. A kisebb fiú meg az apa a földön háltak addig, ő azonban fönvirrasztott mellette. Harmadnapon a veszedelmes baj engedett, a daganat megfakadt és a megmentett kis fiú kaczagva ébredt föl reggel; elbeszélte anyjának az éjjeli álmát.

Az asszony ekkor kitakarította a kis szobát, kimosott rájuk mindent. Azután felvette a boltban hagyott zöldséges puttonját s köszönés nélkül elment. Kati bácsi könnyes szemekkel nézett utána, szerette volna tartóztatni, de nem merte megszólítani.

Kati bácsi életrendje a régi, már megszokott mederbe tért újra. Csak néha hallott hírt asszonyáról s goromba párjáról, hogy nagyon csúfos életet élnek, a sáfár napról-napra veri: úgy összekapnak néha, hogy a szomszédok választják el őket egymástól, véresen, összetörve, összemarva.

mindenki látja, ki nem vak. De kevesen gondolják meg, hogy ezen változás nélkül iparunk sem emelkedhetett volna ilyen nagyon. Csak egy-két régi dolgot említék fel. A jelen század elején az állam évi költségvetése összesen 4 millió forint volt, ma már közel 500 millió. Igaz, hogy a pénz értéke azóta nagyon változott, de még ha 20 millióra számítjuk is túlzással őseink közjövedelmét, kérdelem, mit tehettek ebből az összegből az iparért s tehettek volna-e egyáltalán annyit, mint a jelenlegiek, midőn például maga a budapesti Ganz-gyár évenként kétezernél több munkást foglalkoztat s évi forgalma legalább 10 millió és midőn magának az államvasutaknak üzleti kiadása évenként 50 milliónál több! A jelen század elején továbbá egy pár ősi foglalkozási módon kívül újat kezdeni vakmerő dolog volt s nem is kísérlette meg senki, legkevésbé a magyarok, kik épen úgy lenézték a mesterembert, mint a kereskedőt; ma ellenben mindenki újat, rendkívülit akar előállítani, olykor saját anyagi erejének s képességének túlbecsülésével, tömérdek a kiállítás, napról-napra szaporodnak az iskolák, nagy a hírlapi versenyzés s nagy a valódi érdem és kitartó munka anyagi jutalma is. Az 1848-ik évet megelőzőt csendes, patriarchalis viszonyokat mindenütt lázas tevékenység váltotta fel s a megélénkült társadalom éltetője az iparnak, buzdítója és támasza az előre törő ifjúnak, ki mint iparos akarja szolgálni nemzetét.

Ezt a fejlettebb társadalmi életet, azt az élénk közlekedést találjuk fel a nagy városokban ellentétben a kisebb községek csendesebb életével s ez az oka, hogy a nagy városok a valódi melegágyai az iparosok működésének. Gondoljuk el csak, mennyi előnyt ad Budapest a jóra való fiatal iparosnak nagy forgalmával, iparos egyle-

teivel s a kiváló mesterek és gyárosok működésének közvetlen tanulmányozhatása által. Önkénytelenül csatlakozhatik azokhoz a tőke is. A hol az élet mozgékony, rögtön alakulnak szövetkezetek, bankok s más pénzüzetek, melyek hasonlóan az emberi testben keringő vérhez, nemcsak fentartják a társadalom gazdasági életét, hanem erősítik és gyarapítják is. S a mozgékony étellel kapcsolatban nő az iparosok öntudatos tevékenysége. A verseny, melyet a gyenge képességű ember örökösen szid, s mely lelketlen üzérkedők kezében valóban gyilkos fegyver, nemcsak őt, hanem sokkal inkább éltet és elevenít. Versenyzés, nemes küzdelem viszi előre a komoly irányú ifjút, a verseny teremti meg a nemzetek haladását.

Elértünk oda, midőn már világosan látjuk a nagy városok fontosságát az iparra. A nagy és sűrű népesség csak előfeltétel, a társadalmi élet mozgékonyasága az, a mi az ipart neveli és erősíti s a mi a dolog természeténél fogva a szellemi és társadalmi központokban a legnagyobb. Ne feledje el egyetlen iparos sem, hogy az élő társadalom az ő valódi anyja és táplálója s hogy azért viszont az az iparos felel meg legjobban feladatának, ki saját mesterségében mindinkább előhaladni és így a közmíveltséget és a nemzeti jólétet feljeszteni törekszik.

A nemzet élete is csak oly egységes és összefüggő, mint az egyes emberé. Minden csoportjára egyaránt szükség van, egyik csak úgy virágozhatik fel, ha a másik is jó karban van és az általános jólét, mely az embernél egészség név alatt a boldogság legfényesebb feltétele, a nemzetek életében az öntudatos és mozgékony közszellem alakjában mutatkozik, mely tette sarkal és előre törekvést kelt fel. Nevetséges embernek tartanók azt, ki azt mondaná, hogy az emberi

Egyszer meg akarta az asszonyt álmában fojtani, máskor meg puskával kergette végig a gyeporon. Kati néni halálos rémülten futott be egy czigánynak a putrijába.

Nagy keserűség ilyen szégyent a feleségről, a gyermekek anyjáról hallani. Mintha azok a körülfekvő nagy, zöld szőlőhegyek, erdők is mind azt kiabálnák a szegény apa fülébe: Gyalázat, gyalázat!

A ki az ilyesmit is meg tudja bocsátani, az nem pipogya ember, jó ember az, szent ember az.

Kati néni egy nap sírva ment könyörögni az urához a boltba: vegye vissza, nem feleségének, csak cselédjének, gyermekei dajkájának. Úgy meg fogja becsülni magát, mint egy bárány, csak fogadja házába még egyszer.

Áron gazda bevezette az asszonyt a sötét szobába, hol a gyermekek ebéd mellett ültek. Ezek felugrottak az asztal mellől s egyik jobbról, a másik balról akaszkodott anyja nyakába, a ki megtért és megtört, mint a tékozló fiú. Ő is tékozolt, elpazarolta másokra fiatal éveit, lángoló, vad éveit a szerelemnek.

— Látod, Kati, — motyogott Áron sírva, — ezek is szeretnek, pedig őket jobban megbántottad. Maradj velök ezután. Én nekem nincs szavam ellene . . .

Ha ezeket a békességes öregeket látom, kik naphosszat elüldögélnek itt a tenger zsibongó partján, a déli verőfényben és olyan szeretettel

néznek egymásra, mintha soha egy rossz szó sem történt volna köztük: igazán kételkedni kezdek abban, hogy ezek mögött volna az a viharos nagy mult. Hiszen ezek más emberek! Más vér, más szív, más szeretet áradoz bennök.

Az a tizenöt-husz év, mely azóta eltelt, elmosta a különbséget köztük. A szelid Kati bácsi semmivel sem szelídebb, mint az egykor vad, szeszélyes, kicsapongó felesége. Kati néni haja oly fehér, reszketős feje oly szelíd, szeméi nézése oly nyájas! Még a szemöldöke is megfihéredett, mely alól valaha annyi tüzzel, annyi haraggal tudott villámlani.

A tenger felől hűs délutáni szél fuvall. Négy óra felé jár az idő, a nap lemenőben. Lovrána felől közeleg a Fiumei hajó, vígan füstölögve. A katona-banda bucsúzól még egy lármás Wagneri-opuszt muzsikál el, aztán fölkapják kürtjeiket és a sétáló közönség nagy részével együtt levonulnak a zöld fákkal árnyazott úton a kikötőbe.

Philemonék egy szives jónap-kívánással bucsúznak tőlem s a kerekese széken eltolja az ő reszketős fejű, köhécselő Baucisát a simára homokozott úton, be az egyik fogadó kapuján. Még egyszer utánuk nézek, aztán futok én is a kikötőbe, hogy le ne maradjak a hajóról.

A tér üresen maradt, úgy lefutott róla mindenki, mint a víz a dombról eső után. Egyszerre száraz és elhagyott minden.

Zempléni Árpád.

testből elegendő volna a fej, mely gondolkozik vagy a tüdő, mely levegőt szív be. Hiszen tudjuk mindannyian, hogy a gyomorra, szívre, szemre, kézre vagy lábra csak oly szükség van, de tudjuk azt is, hogy mindazok egyenként nem sokat érnének, s az oly ember, a kinek csak egy-kettő volna meg e fontos szervekből, nem is élhetne. De a mit mindannyian elismerünk az egyes embernél, hajlandók vagyunk a nemzetek életében legalább is félreérteni. A földműves és iparos sokszor elmondja, hogy csak ők az igazi munkások, a többi here, a politikusok és a tanítók — a nemzet szervezetében a fej- és idegrendszer képviselői — gyakran lenézik a más foglalkozást űző embereket, mert csak az ő hivatásuk volna valóban szellemi és így tovább. Kevesen értik meg teljesen tisztán, hogy ők mind egyenként fontos és nélkülözhetetlen szerepkört töltenek be a nemzet életében, de önmagokban képtelenek volnának megélni s még kevesebben tudják azt, hogy a nemzetek boldogulása nem egyik vagy másik foglalkozáshoz van kötve, ép úgy, miként az egyes ember egészsége sem egyik szerv tökéletességétől függ, hanem az öntudatos és mozgékony közszellemben való részvételtől.

(Folytatása következik.)

K R Ó N I K A

Európa hullámverése kissé lecsillapodott már, amióta Szerbiában is radikális eszközökhöz nyúlnak a forradalom elnyomatásához. Úgy látszik azonban, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország meg sokallotta már azt a kegyetlen háborút, melyet Milán király a radikálisok ellen folytat. Mert a mi Belgrádban most történik s a mi legközelebb készül, az több egy politikai bűn megtorlásánál, valóságos kegyetlenség. A letartóztatott negyvenöt radikális nemsokára törvény elé állítják; Knezevicsre, a merénylőre, a szerb büntetőtörvénykönyv egy paragrafusa szerint halálbüntetés vár, de ez az ítélet fenyegeti a többi radikális is, mert Sándor király utasítása a rögtönítélő bíróságot *viSSzaható* erővel ruházta föl s a foglyokat úgy fogják elítélni, mintha az ostromállapot ideje alatt szövöttek volna Knezevicsrel az uralkodóház tagjának az élete ellen. Ausztria-Magyarország, a melyet első sorban érdekel, hogy Szerbiában béke és nyugalom legyen, nem nézheti szó nélkül azt, a mi Belgrádban történik. Ha voltak bűnösök, ám vegyék el büntetésüket, de azt nem engedheti meg, hogy esetleg sok ártatlan ember bűnhődjék. Egyre-másra tartóztatják le az embereket; hiába mondják a hivatalos táviratok, hogy a vizsgálatnak már vége van s a kormány a kezében tartja az összeesküvés összes szálaít, napról-napra több embert fognak el. A rendőrség buzgósága annyira megy, hogy Belgrád utcáin még azok sem járhatnak szabadon és félelem nélkül, a kik teljesen ártatlanok. Meddig fog ez így tartani, nem lehet tudni. A végletekig talán még sem viszi a szerb kormány a dolgot, mert Ausztria-Magyarország és Oroszország, ha eddig talán nem is avatkozott bele a szerb rémuralomba, de nagy figyelemmel kíséri a napról-napra történő dolgokat s alkalmas pillanatban bizonyára nem mulasztja el, hogy komoly, intő szót ne küldjön Sándor királynak.

Belgiumban a választóreform miatt ismét éles konfliktus tört ki, a mely előreláthatóan a mostani kormány lemondásával és a kamara föl-oszlatásával fog végződni. Először a király különbözött össze a minisztériumával. Lipót király az egységes választórendszer mellett foglalt állást, a mi által a liberálisoknak kedvezett, a kik ilyen képen visszanyernék régi helyüket a parlamentben. Van der Peereboom miniszterelnök csatlakozott a király elhatározásához, a miniszterek többsége azonban ellene van ennek a rendszernek s lemondással fenyegetőzik. Általában kizártnak tartják, hogy a választóreform még ebben az ülészakban napirendre kerül s elkerülhetetlennek mondják a kamara föl-oszlatását.

A *spanyol* képviselőházat legkésőbb július 25-én elnapolják egészen novemberig. Ha a kormánynak sikerül a költségvetést, a melynek tárgyalását tegnap kezdték meg, addig keresztülvinni, akkor nyugodt lehet őszig, mert a kormányválság veszedelme is elmúlt már. A liberálisok ugyanis bizonyos engedések mellett kiegyeztek a kormánnyal, a hadügyminiszter néhány kifogásolt tételt törölt az előirányzatból, Villaverde pénzügyminiszter is engedett túlságos követeléséből s belenyugodott abba, hogy pénzügyi javaslatait a jövő ülészakon kezdjék tárgyalni. Az országban is alábbhagyott a mozgalom, melyet a nép a kormány adópolitikája ellen megindított s a lázongó kedv elaludt a nagy hőségben. Nincsen zavargás sehol s Valenciában tegnap már megszüntethette a kormány az ostromállapotot.

A *békekonzferencia* tagjai is megunták már a nyári melegben a tanácskozást s alig várják, hogy haza mehessenek. Egy hágai távirat jelenti, hogy a kiküldöttek nagy része türelmetlenül várja a konferencia végét s ugyan haragszik a kisebb államok képviselőire, a kik a nemzetközi konfliktusok békés elintézésének a kérdésénél mindenféle akadályokat gördítenek a határozat útjába s így húzzák-halasztják a tárgyalást. Mikor a minap a harmadik bizottság elnöke a bizottság legközelebbi ülését július 14-ére tűzte ki, a görög követek azt kívánták, hogy hosszabbítsák meg ezt a terminust; az elnök eleinte nem akart ebbe beleegyezni, a mikor a román delegált fölállott s azt indítványozta, hogy július 14-én, a francziák nemzeti ünnepén, Franciaország iránt való szimpátiából ne legyen ülés, így aztán a legközelebbi ülést 17-ikére tűzték ki.

Anglia dum-dum-fegyverrel felszerelt katonaságot küld Dél-Afrikába, mert a transzváli kérdés sok tárgyalás után mégis csak ott van, hogy valószínűleg fegyverrel fogják megoldani. Az angol alsóházban a minap meg is interpellálta a kormányt a liberálisok ir vezetője, igaz-e az, hogy a Dél-Afrikába küldött katonák robbantó golyókat vittek magukkal? A hadügyi államtitkár, Windham, csak annyit felelt, hogy azokat a golyókat a woolvichi arzenálban gyártották. Szégyen, gyalázat! — kiáltották akkor többen s az egész házban hirtelen olyan láрма támadt, hogy az elnök nem tudta lecsöndesíteni s sok képviselő izgatottan távozott a teremből.

Legutóbb azonban az a hír járta be Európát, hogy a híres dum-dum lövegeknek, a melyek borzalmas pusztításokat visznek végbe, a mennyiben az áldozat testéhez érne felrobbantak s így

nem csak sebesülést, hanem halált is okoztak, most végórájuk ütött. A hágai békekonferencián ugyanis kimondották, hogy a dum-dum lövegek használata tilos. Az angolok, a kik e lövegeket a civilizáció gúnyjára és a emberbarátok heves tiltakozása ellenére is főleg Indiában a vademberek ellen alkalmazták, most kénytelenek lévén a kongresszus határozatának megfelelni, olyan tudósításokat bocsátanak közre, hogy a dum-dum lövegek hasznavehetetlenek, mert sokszor a puska csövében maradnak és ott robbannak fel, a mi a lövőre nagy veszélyt jelent. Ilyen hamis tudósításokkal akarják az angolok, a kik a felvilágosodott emberbarátok tiltakozó szavára mit sem adtak, a kongresszus kötelező határozata folytán a kényszerű visszavonulás kellemetlenségét leplezni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

A „Kitartás” kiadóhivatalának figyelmeztetése az előfizetőkhez.

Többszöri felszólítások daczára a tagok közül sokan még mindig elmulasztják a tagkönyvecske számát a chekk-lapokra ráírni. *Saját érdekükben felszólítjuk előfizetőinket, hogy ezt megtenni el ne mulasztják, mert mulasztásuk nagy zavarokat okozhat.*

Felszólítjuk továbbá azon előfizetőinket, a kik júniusi és júliusi tagsági díjukkal még hátralékban vannak, hogy azt okvetlenül beküldjék, különben biztosítási igényeiket felfüggesztik és tagsági jogukat elvesztik.

A kiknek esetleg nincs chekk-lapjuk, azok küldjék be utalványon, a melynek szelvényére nevük mellé természetesen szintén rá kell írni a tagkönyvecske számát, valamint az újonnan belépő tagoknak pontos címüket is fel kell jegyezniök. Egyben tudomásukra hozzuk előfizetőinknek, hogy a mai lappal mindenki 3 chekk-lapot kap, a melyen ismét 3 hónapi tagsági díját küldheti be mindenki díjtalanul.

Ismételten kérjük t. előfizetőinket, hogy sziveskedjenek néhány sorral értesíteni, ha a lapokat esetleg helytelen címzéssel kapják, vagy legkésőbb keddig nem kézbesítettnek.

A „Kitartás” tagjainak biztosítási kedvezményei.

Az első évben, mint mindenki tudja, baleset ellen vannak biztosítva a „Kitartás” tagjai. A balesetek után járó kártérítések természetesen mindig a baleset nagyságától, illetőleg a baleset következtében beállott munkaképtelenség minőségétől függenek. Mert ha például valaki egy véletlen baleset következtében elveszíti egyik ujját, nem vált annyira munkaképtelenné, mint például ha egyik karját vagy lábát veszíti el. Így nincs is akkora kártalanítási összegre igénye, mint például akkor, ha teljesen munkaképtelenné válik. A részleges munkaképtelenségért járó kárpótlás a következő határozmányok szerint állapítatik meg.

A jobb kar vagy a jobbkez teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 60 százaléka;

a bal kar vagy a balkéz teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 50 százaléka;

egy lábfej vagy láb teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 50 százaléka;

egy egészséges és láterős szemnek teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 25 százaléka;

a jobbkez hüvelykujja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 18 százaléka;

a balkéz hüvelykujja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 16 százaléka;

a jobbkez mutatóujja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 14 százaléka;

a balkéz mutatóujja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 12 százaléka;

a jobbkez kisujja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 12 százaléka;

a balkéz kisujja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 10 százaléka;

a jobbkez középujja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 8 százaléka;

a balkéz középujja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 6 százaléka;

a jobbkez gyűrűs ujjja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 8 százaléka;

a balkéz gyűrűs ujjja teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 6 százaléka;

a láb nagyujjának teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 5 százaléka;

minden más lábujj teljes elvesztéséért a kárpótlási összeg 3 százaléka.

Ebből láthatjuk, hogy az egyes kártalanítási esetek akként vannak megállapítva, a mennyire a baleset által sújtott munkaképtelenné vált.

Minden más itt fel nem sorolt részleges munkaképtelenség esetében a kártérítés nagysága azon fokozat szerint állapítatik meg, a melyben a biztosított keresetképesége foglalkozására, korára, állására és képességére nézve a baleset folytán állandóan csökkent.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Smidt L. Máv. ellenőr úrnak. Szabadka. Postai utalványlapokat ezentúl mindig három hónapra küldünk, mostaniak e lappal mennek, októberben ismét három darab.

Lászlófy Antal állomásfőnök úrnak. Kovászna. Külön levélben válaszoltunk.

Juhász József Kalán-Zeykfalva. Czimshalagját kívánságához képest kijavítottuk.

Kerekes András Királyháza. Előjegyeztük, rendben van.

Zilahy János Kisujszállítás. Czimshalagját kijavítottuk.

Gruss Ferencz Pozsony. Teljesen rendben van.

Zsigo Nagyvárad. Rendes elküldés iránt intézkedtünk.

Bogaán Dani Piski. Könyvszám helyes 1173. — Előjegyeztük.

Wilde J. Nemes-Kosztolány. Egyelőre csak a név, pontos lakezím, életkor és nős vagy nőtlen állapotra van szükségünk.

Tartalom: A jövő biztosítása. — *Tárcza:* Kati bácsi. Zempléni Árpád. — Az iparos helyzete a mai társadalomban. — A városok befolyása az ipar fejlődésére. — *Krónika.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.*